

Rəşid Faxralı

Palıd ömrü

Hər məfhumun ifadə etdiyi mənə çalarları var... Ömür ifadəsinin yozumu çoxdu... Ömür xalq üçün, millət üçün, dövlətçilik üçün yaşanılan aylardı, illərdi. Min illərdi belə olub, əbədiyyən belə də olacaq... Yaz-payız bünəsinə gedəndə atam dəyəmizi palıd ağacına yaxın yerdə tikərdi. Maraqlandıran "Palıdın xırman kölgəsi olur, oğlum", - deyirdi. "Həm də palıd müqəddəs ağacdı, bədxahlığı sevmir, qəlbitemizlərin ağacıdı. Palıd ömrü yaşayanlara əməlisaleh deyilib. İstəyirəm palıd kimi böyüysiniz..." Palıd ömrü ifadəsi o vaxtlardan yaddaşımdı...

Abdulla Qurbanı Şərurda gəlib dünyaya. Palıdlığı şərtləndirən xarakterlə böyüyüb - dözümlü, səbrli-təmkinli, iradəli. Palıd kimi bağlanıb torpağa. Torpağı sevib - Vətəni sevib. Həm də kimsənin sevbə bilmədiyini kimi sevib. Elə sevib ki, ürəyi vətənləşib; ürəyinin gözəlliyə baxıb dünyaya. Abdulla Novruz oğlu Qurbanov Abdulla Qurbanı edən bunlardırlı..

Hələ orta məktəbdə oxuyanda çöldən tapdığı xışı məktəbə gətirəndə də, neçə yüz illərin o üzündə rəncbərin "qolunun zoru" olan bu xışı, yaşı bəlli olmayan sınıq bir küpü gələcək muzeyə eksponat eləyəndə də, bu haqda Firuz Mustafanın "Azərbaycan gəncləri" qəzetində

"Sınıq küpün harayı" məqaləsi dərc olunanda da, hərbi xidmətdə olanda "K r a s n a y a Zvezda" qəzetində məqalələri dərc ediləndə də, Mirzəağa Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun (indiki Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti) teatrşünaslıq fakültəsində təhsil alanda da, Şərur rayon Mədəniyyət şöbəsinin müdiri olanda da, beynəlxalq folklor festivallarının laureatı olanda da, ağır vaxtlarda orduya könüllü gələndə də, "Murovun qəm karvanı", "Ana, Murovdan gəlirəm", "Meşəli od içində", "Gəzdim Naxçıvanı mən səngər-səngər", "Şəhidlik dastanı", "Gültekin qayası" ... kitablarını yazanda da, palıd ömrü yaşayıb şair Abdulla Qurbanı, publisist Abdulla Qurbanı, ssenarist, rejissor Abdulla Qurbanı; bu gün bu ömrü polkovnik hərbi rütbəsində müdriçəsinə yaşayır...

Silahlı Qyvvələrimizin ilk hərbi paradının aparıcısı oldu Abdulla Qurbanı. Həmin anlarda gördüklərindən-təqdim etdiklərindən qürurlandı, televiziya tamaşaçılarını, radio dinləyicilərini də qürurlandırdı...

...Tufarqanlı Abbas dağları çənli-çisəkli görəndə "Duman, gəl get bu dağlardan..." deyib. Söylənənlərə görə, duman qəkilib. Bu zəruri təsadüfü təbiətin şair sözüne ehtiramı bilmişəm. Nədən xatırladım bunu?

Xocavənddə Əməkdar İncəsənət Xadimi polkovnik Abdulla Qurbanının ssenarisi və rejissorluğuyla kütləvi vətənpərvərlik bayramı keçirilirdi: "Qarabağa yaz gələcək." Göy üzü gah bozarır, gah qızarırdı; Xocavənddə yağış qoxusu vardı. Abdulla Qurbanının rəhbərliyiylə tərtibat tamamlandı üzrəydi. Elə bil bu sənət fədaisi bayaqdan bəri havanın necəliyini hiss eləmişəm. Qəflətdən göy üzünə baxdı. Baxışlarını narahatlıq bürüdü. Tufarqanlı Abbas, Tufarqanlı Abbasın "Dağlar"ı düşdü yadıma. Və sanılı saniyələr ötürsün-cə buludlar dağıldı... Bu, "Qarabağa yaz gələcək" inamına, bu inamın söykəndiyi palıd

ömrü yaşayanlara - Azərbaycan əsgəri adını ömür yoluna bayraq edənə, Azərbaycan əsgərinə təbiətin xeyir-duasıydı sanki...

"Sənə inanırıq, ölkə rəhbəri, sənə güvənirik, Vətən əsgəri" deyişilə keçirilən kütləvi vətənpərvərlik tədbirini mahiyyəti etibarilə ordu ilə xalqın birliyinə təntənəsi hesab edilməlidir; ssenari müəllifi (və rejissor kimi) Abdulla Qurbanı gördüyü, müşahidə etdiyi həqiqətləri bir tədbir müstəvisində təqdim etməyə nail oldu: xalq Prezidentinə inanır, inanır ki, Qarabağ problemini danışıqlar yolu ilə həll edəcək, qarşı tərəf bu danışıqlarda hesablaşmasa, son sözü Azərbaycan əsgəri deyəcək. Xalq son sözü deyəsi əsgərlərinə güvənir. Bilir ki, Azərbaycan əsgəri torpaqlarını işğaldan azad etməyə qadirdir. Bu inam az sonra - aprel döyüşlərində öz təsdiqini tapdı; vətənpərvərlik tədbirləri gerçəkliyə söykənən tədbirlərdir və onların mahiyyəti gerçəkliyin tarixləşdirilməsi üçündü. Xalq da, ordu da Ali Baş Komandanın hər bir əmrinə hazırdırlı..

Zaman anlığında hərbi tariximizin dünyənə də sayğı milli-xəlqi ruhun yaşarlığı üçündü. Abdulla Qurbanının ssenarilərində bu amil sayğılarla, sevgilərlə əhatələnir. C.Naxçıvanski, S.Mehmandarovun, Ə.Şixlinskiyin yubiley tədbirləri, bu tədbirlərin kütləliliyi, sələf-xələf münasibətlərinin yaşarlığını bir tədbir miqyasında təmin edir və bu, gənclərin, yeniyetmələrin vətənpərvərlik

daha xatırladı ki, ordu xalqın, xalq ordunun dayağıdı (yeri gəlmişkən, Abdulla Qurbanının ssenarisi və rejissorluğuyla keçirilən tədbirlərdən biri məhz bu deyişlə təqdim olunub)...

Şəhidliyə ehtiram yaşam fəlsəfəmizin tərkib hissəsidir.

Şəhidlik, şə -

nanlara da, yeniyetmələrə də, müxtəlif bölgələrdə xidmət edən əsgərlərə də, ... bir mətləb aşılırdı: hər birimiz Vətən üçün bir əsgərlik (bu deyişlə ssenari müəllifi və rejissoru Abdulla Qurbanı olan kütləvi vətənpərvərlik tədbiri keçirilib)...

Vətənpərvərlik ifadəsinin məzmununun necə göz nuru bilməyəsən? - Abdulla Qurbanı kütləvi vətənpərvərlik tədbirlərindən birində iştirakçılara (deməli, məmləkətə!) xitabən

**Bu Vətənin seli ilə vətənləşək,
Tər çiçəyi, güllü ilə vətənləşək,
Güllərinin ləçəyində şəhi ilə vətənləşək,
Yarpağına siğal çəkən mehi ilə vətənləşək,
Şimşəyiylə, yağışıyla vətənləşək,
Əsgərlərin baxışıyla vətənləşək!..**

deyirdi. Bu, şair amalıydı, hərbi-şair amalıydı, hərbi-şair təmənnasıydı. Bu təmənnə Şuşaya, Laçına, Kəlbəcərə, Ağdama, Füzuliyyə, Cəbrayıla, Qubadlıya, Zəngilana aparacaq yola xeyir-duaydı. Bu təmənnanın ruhlara hopduğu aprel döyüşlərində təsdiqləndi...

...Ötən il Əməkdar İncəsənət Xadimi polkovnik Abdulla Qurbanı "Vətən uğrunda" medalıyla təltif edildi. Abdulla Qurbanı üçün bütün medallar dəyərlidi, çox dəyərlidi. O, bu təltifə medalın adında ehtiva

olunan Vətən kəlməsinə görə qədersiz sevinirdi; Vətənə xidmət edə-edə "Vətən uğrunda" medalıyla təltif olunması bu duyğusal, bu istedadlı, bu yorulmaz, bu qətiyyətli, bu vətənpərvərlik təltif qədersiz könül xoşluğu vermişdi...

...Aprel döyüşlərinin nəticəsi kimi Lələtəpə işğaldan azad edilmişdi. Abdulla Qurbanı

deyirdi, bu qədersiz sevinci əsgərlərin əhatəsində yaşayırdı. Bu günün zaman anlığında dünənlərdən, görünənlərdən biriymi Abdulla Qurbanı...

Bu qələbə məmləkət boyu sevinc haləsinə dönmüşdü. Sevincdən camaatın ürəyi köksünə siğmirdi. Abdulla Qurbanı bunu duyurdu, görürdü. Ağsaqqalların baxışlarında çırpınan istəyi də gördü və... "Gəlin", - dedi. "Qəbiristanlığa gedirik, rəhmətə gedənlərin ruhunu yad eləməyə..." retdilər. 23 il bu avazda, bu kəlamlara tamarzi qalan məkənda "Yasin" oxundu. Azərbaycan əsgərinin adından; Abdulla Qurbanı həm də ənənələrin yaşarlığını cəfəkeşdi...

O anlarda ağsaqqalların şükranlığı göy üzünün göylüyünə qarışmışdı. Lələtəpənin o tərəflərinin də belə bir sevincə əhatələnəcəyinə inam vardı. Ağsaqqalların baxışlarında...

Əməkdar İncəsənət Xadimi polkovnik Abdulla Novruz oğlu Qurbanovun Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri təqaüdünə layiq görülməsi Vətən üçün yaşanılan ömürə verilən yüksək dəyərdi...

Palıd ömrü ifadəsi, könlümə yatan ifadədi; torpağa bağlılığı, torpaq - Vətən sevgisini görürəm bu ifadənin apaydın işığında...

Əsgər ömrü palıd ömrü deməkdir...

Abdulla Qurbanıya xitabən deyirik ki:

**Vətən - qıbləğahın, Vətənə görə,
Səngərlərdən gəlir sənin səsin də.
Ürəyin üçrəngli bayrağa dönür,
Palıd ömürlülər əhatəsində!..**

hidlər həm də sözlə yaşadıla-yasadıla hər birimizin ömürdaşımız olub. Beyləqanda keçirilən teatrlaşdırılmış kütləvi vətənpərvərlik tədbirində şəhidlər ruh qiyafəsində göründü. Şəhid ruhlarının dedikləri çağırışçılara, əsgərlərə, veteranlara, uşaqlara, ümumən məmləkətə ünvanlanmışdı. Nə deyirdi şəhidlər? - sevin Vətəni, torpağı qoruyun, torpaqlarımızı işğaldan azad edin. Bu kəlmələr Abdulla Qurbanının təxəyyülündən, düşüncələrindən, Vətən sevgisindən süzülüb gəlirdi, icraçısı şəhidlərin ruhuydu; bu tədbirdə Abdulla Qurbanı palıd ömrü yaşamaqla şair olaraq, publisist, ssenarist olaraq, rejissor olaraq yaşarı ruhların ruh qardaşığıdı...

Xalq şairi Məmməd Arazı Murovdağa apardı Abdulla Qurbanı. O ucalıq neçə gün sözün ucalığına siğindi. O neçə gündə əsgərlər Məmməd Araz sözünün istisində isindilər. Şairlə Murovdağın o üzündə də kəlmələşmək niyyətiylə Murovdağın o üzünə şəirin işığından baxdılar. O görür əsgərlərin ürəyini telləndirmişdi. Əsgərlər bu biçim görüştü görə "dağı dağ üstə qoymağa da" hazırdılar; onda palıd ömürlülər palıd ömürlülərin əhatəsində bir boy da dikəlmişdi. Onda Vətən Məmməd Araz da, Məmməd Araz şəirinin işığına yığışanlara da, bu ələduşməz görüşün səbəblərində oğul deyirdi. Həm də qürurla deyirdi!..

İkiqat paralimpiya çempionu İlham Zəkiyev döyüşçü olub. 1994-cü ilin yanvarında Füzuli rayonunun Əbdürrəhmanlı kəndində döyüşdə ağır yaralanıb, gözələrinin işığını itirib. Abdulla Qurbanı Murovdağda keçmiş döyüşçü İlham Zəkiyevi əsgərlərin görüşünə aparmaqla ordu sıralarından tərxis olu-